

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

ВОЛКОВ ІГОР МИКОЛАЙОВИЧ

УДК 351.88:355.426:341.71

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ БЕЗПЕКИ ОБ'ЄКТІВ ДИПЛОМАТИЧНОГО
ПРИЗНАЧЕННЯ В УКРАЇНІ**

25.00.05 – державне управління у сфері державної безпеки та охорони
громадського порядку

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата наук з державного управління

Харків – 2021

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано у Національному університеті цивільного захисту України,
м. Харків.

Науковий керівник: доктор наук з державного управління, професор
БЄЛАЙ Сергій Вікторович,
Національна академія Національної гвардії України,
начальник кафедри військово-соціального та психологічного
забезпечення.

Офіційні опоненти: доктор наук з державного управління, професор
ДОВГАНЬ Валерій Іванович,
Національна академія Державної прикордонної служби
України імені Богдана Хмельницького,
головний науковий співробітник науково-дослідного відділу;

кандидат наук з державного управління
ХАРЧЕНКО Сергій Олександрович,
Міжрегіональна академія управління персоналом,
доцент кафедри публічного адміністрування.

Захист відбудеться 26 березня 2021 р. о 13.00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 64.707.03 Національного університету цивільного захисту України за адресою: 61024, м. Харків, вул. Лермонтовська, 28, ауд. 3 (1-й поверх).

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Національного університету цивільного захисту України за адресою: 61023, м. Харків, вул. Чернишевська, 94.

Автореферат розіслано «22» лютого 2021 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

Н. С. Грабар

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Забезпечення безпеки дипломатів та інших представників дипломатичних місій іноземних держав, розташованих на території України, набуває дедалі більш важливого значення як одне з нагальних питань міждержавного співробітництва. Це зумовлено насамперед складними геополітичними процесами, які викликають зростання напруження у міждержавних відносинах, підвищенням рівня терористичної загрози у всьому світу, веденням Україною бойових дій в умовах протистояння зовнішній збройній агресії. Ефективне здійснення функцій, що покладені на дипломатичний корпус, можливе лише у разі створення належних організаційно-правових умов діяльності. Їх складником є забезпечення безпеки персоналу та об'єктів дипломатичного призначення в різних умовах обстановки, у тому числі й у разі виникнення кризових ситуацій будь-якої спрямованості.

Ратифікувавши Віденську конвенцію про дипломатичні зносини 1961 р., Віденську конвенцію про консульські зносини 1963 р., Віденську конвенцію про запобігання та покарання злочинів проти осіб, які належать до персоналу дипломатичних місій 1973 р. та деякі інші, Україна прийняла на себе міжнародні зобов'язання щодо створення належних умов для діяльності об'єктів дипломатичного призначення на своїй території.

Нагальна потреба у забезпеченні безпеки дипломатичних місій і консульських установ іноземних держав, які здійснюють свою діяльність на території України в умовах існування реальних терористичних загроз, численних акцій протестної спрямованості та загроз інших кризових ситуацій, покладають на нашу державу як країну перебування та на її органи влади підвищену відповідальність. Посадові особи і решта уповноваженого персоналу таких органів зобов'язані приділяти належну увагу і постійно вдосконалювати діяльність з ідентифікації можливих ризиків, планування та організації систем охорони об'єктів, а також удосконалювати організаційно-правовий механізм державного управління забезпеченням їх безпеки.

Доцільно зазначити, що представники наукової спільноти вивчали окремі питання в цій галузі суспільних відносин. Проблеми державного управління, планування та прогнозування у сфері безпеки об'єктів дипломатичного призначення вивчали такі науковці, як В. Воробйов, В. Галай, С. Гречанюк, В. Довгань, О. Конопляник, С. Санніков, С. Харченко та інші. Наукові дослідження міжнародно-правових та дипломатичних відносин проводили вчені Т. Биркович, Е. Денза, Ю. Дьомін, В. Кардашев, В. Репецький, М. Хардита інші. Організацію і виконання функцій забезпечення безпеки державних інституцій різними суб'єктами системи державного управління вивчали такі науковці, як В. Говоруха, В. Горник, В. Дзюндзюк, С. Домбровська, В. Копанчук, Ю. Корецький, М. Латинін, А. Помаза-Пономаренко, А. Рубан, Г. Ситник та інші. Завдання, порядок, прийоми та способи застосування сил безпеки в умовах виникнення кризових ситуацій, що становлять загрозу об'єктам дипломатичного призначення досліджували у своїх наукових працях С. Белай, О. Бондаренко, С. Годлевський, О. Лавніченко, Т. Сутюшев, О. Шмаков та інші.

Науковці зробили значний внесок у дослідження проблем державного управління забезпеченням безпеки об'єктів дипломатичного призначення, однак вони вивчали окремі питання реагування на загрози безпеці об'єктів дипломатичного призначення. Комплексного ж дослідження розвитку організаційно-правового механізму державного управління забезпеченням безпеки об'єктів дипломатичного призначення в Україні, зокрема, в умовах кризових ситуацій, не проводилося, що зумовило вибір теми та її актуальність. Зазначені питання потребують проведення окремого дисертаційного дослідження і розроблення відповідних теоретичних та практичних рекомендацій.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота пов'язана з планами наукових досліджень: Національної академії Національної гвардії України (НА НГУ), зокрема «Розрахунок та обґрунтування необхідної чисельності сил та засобів для здійснення охорони місць компактного перебування членів дипломатичного персоналу у разі їх евакуації, а також при супроводженні колон з персоналом та вантажем дипломатичних представництв, що евакуюються» (держ. реєстр. № 0118U006354), особистий внесок автора полягає в обґрунтуванні наукових підходів до вдосконалення організаційно-правового механізму державного управління забезпеченням безпеки об'єктів дипломатичного призначення в Україні, а також Національного університету цивільного захисту України – «Розробка наукових основ державного управління у сфері безпеки ринку соціально-економічних послуг України з точки зору цивільного захисту» (держ. реєстр. № 0112U002587), особистий внесок автора полягає в удосконаленні правових засад демократичного цивільного контролю у сфері забезпечення безпеки об'єктів дипломатичного призначення.

Мета і завдання дослідження. *Метою* роботи є наукове обґрунтування теоретичних засад і надання практичних рекомендацій щодо вдосконалення організаційно-правового механізму державного управління забезпеченням безпеки об'єктів дипломатичного призначення в Україні, у тому числі в умовах кризових ситуацій.

Для досягнення мети дослідження були поставлені такі *завдання*:

- охарактеризувати функції та завдання забезпечення безпеки об'єктів дипломатичного призначення;
- розкрити сутність та роль державного управління забезпеченням безпеки об'єктів дипломатичного призначення в Україні;
- здійснити аналіз правового забезпечення державного управління діяльністю у сфері безпеки об'єктів дипломатичного призначення в Україні, у тому числі в умовах кризових ситуацій;
- оцінити стан функціонування організаційного механізму державного управління забезпеченням безпеки об'єктів дипломатичного призначення в Україні в умовах кризових ситуацій;
- запропонувати підхід до адаптації міжнародного досвіду у сфері забезпечення безпеки дипломатичних структур;
- обґрунтувати організаційну складову системи забезпечення безпеки об'єктів дипломатичного призначення в умовах кризових ситуацій;
- сформулювати стратегічні напрями розвитку організаційно-правового

механізму державного управління забезпеченням безпеки дипломатичних структур в Україні.

Об'єкт дослідження – державне управління у сфері забезпечення безпеки об'єктів дипломатичного призначення іноземних держав в Україні.

Предмет дослідження – організаційно-правовий механізм державного управління забезпеченням безпеки об'єктів дипломатичного призначення в Україні.

Методи дослідження. Дисертаційна робота ґрунтується на використанні загальнонаукових і спеціальних методів пізнання. Гіпотетично-дедуктивний метод застосовано для розкриття змісту і сутності поняття «організаційно-правовий механізм державного управління забезпеченням безпеки об'єктів дипломатичного призначення в Україні». Метод структурно-функціонального аналізу використано для з'ясування сучасних тенденцій щодо підготовки, планування та виконання заходів, пов'язаних із забезпеченням безпеки об'єктів дипломатичного призначення в Україні. Метод узагальнення і порівняння застосовано для оцінювання сучасного стану організаційно-правового механізму державного управління забезпеченням безпеки об'єктів дипломатичного призначення в Україні та оцінювання можливостей адаптації міжнародного досвіду в цій сфері. Процесний підхід використано для обґрунтування структури організаційно-правового механізму державного управління під час реалізації заходів забезпечення безпеки об'єктів дипломатичного призначення в Україні в умовах кризових ситуацій. Застосування методів аналізу та синтезу дало змогу розробити практичні рекомендації з удосконалення механізму державного управління забезпеченням безпеки об'єктів дипломатичного призначення в Україні.

Інформаційно-аналітичною основою дисертаційної роботи є міжнародні договори, ратифіковані Україною у встановленому порядку, норми національного законодавства та підзаконні нормативно-правові акти, які регулюють питання, пов'язані із забезпеченням безпеки дипломатичних представництв та консульських установ іноземних держав, розташованих на території України; наукові напрацювання вітчизняних та зарубіжних дослідників; статистичні дані органів державної влади; матеріали інформаційного характеру загального доступу; власні авторські дослідження.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в науковому обґрунтуванні теоретичних засад і розробленні практичних рекомендацій щодо вирішення проблемних завдань функціонування і розвитку організаційно-правового механізму державного управління забезпеченням безпеки об'єктів дипломатичного призначення в Україні.

Найбільш суттєві результати дисертаційного дослідження, які вирізняються науковою новизною, полягають у тому, що:

уперше:

– аргументовано засади розвитку державного управління забезпеченням безпеки об'єктів дипломатичного призначення в Україні, які полягають в обґрунтуванні організаційно-правового механізму державного управління, загальний концепт яких зумовлює необхідність застосування інноваційних підходів до правового й організаційного забезпечення державного управління в

зазначеній сфері шляхом розроблення стратегічних напрямів розвитку, впровадження універсальних протоколів реагування на кризові ситуації для своєчасного планування дій в різних умовах обстановки на об'єктах дипломатичного призначення, планування та узгодження порядку міжвідомчої взаємодії складових сектору безпеки, всебічної підготовки сил та засобів, а також адаптацією міжнародного досвіду такої діяльності;

удосконалено:

– наукові підходи розвитку правового забезпечення державного управління діяльністю у сфері безпеки об'єктів дипломатичного призначення в Україні в умовах кризових ситуацій, які дають змогу ефективно застосовувати засоби правового впливу на суспільні відносини у сфері охорони об'єктів дипломатичного призначення, визначити місце і роль потрібного юридичного засобу у забезпеченні безпеки об'єктів дипломатичного призначення для вдосконалення вітчизняного законодавства стосовно спільного реагування складових сектору безпеки і оборони на загрози терористичного характеру відповідно до вимог міжнародних нормативно-правових актів;

– організаційну складову державного управління системою забезпечення безпеки об'єктів дипломатичного призначення в умовах кризових ситуацій на основі аналізу окремих кризових ситуацій, які виникали поблизу об'єктів дипломатичного призначення, розташованих в Україні, і були наслідком протестних акцій активно налаштованих громадян України для встановлення спільних ознак таких акцій, етапів їх проведення (організаційний, несилового психологічного впливу, силового впливу, завершальний), характерних рис для розроблення варіанта організації системи забезпечення безпеки стаціонарного об'єкта дипломатичного призначення в умовах кризових ситуацій у відриві від місця розташування пункту постійної дислокації військової частини;

– стратегічні напрями розвитку організаційно-правового механізму державного управління забезпеченням безпеки дипломатичних структур в Україні, якими є: розроблення довготривалих стратегій (концепцій) розвитку складових сектору безпеки і оборони України; подальше впровадження і вдосконалення системи стратегічного планування розвитку суб'єктів забезпечення безпеки об'єктів дипломатичного призначення; впровадження універсальних протоколів реагування на кризові ситуації; забезпечення прийняття участі у процесах стратегічного планування розвитку складових сектору безпеки і оборони; періодичне уточнення завдань суб'єктам забезпечення безпеки об'єктів дипломатичного призначення; розвиток спроможностей усіх складових сектору безпеки і оборони; підтримання належного рівня і вдосконалення інформаційно-аналітичної роботи різних суб'єктів забезпечення безпеки;

дістали подальшого розвитку:

– тлумачення сутності та ролі державного управління забезпеченням безпеки об'єктів дипломатичного призначення в Україні шляхом обґрунтування функціональної моделі механізмів державного управління системою забезпечення безпеки об'єктів дипломатичного призначення, яка сформована на підставі визначених конвенційних обов'язків країни перебування та з урахуванням ідентифікованих загроз безпеці об'єкта, що зумовлює подальшу спрямованість

функціонування організаційно-правового механізму державного управління забезпеченням безпеки;

– дослідження функцій і завдань забезпечення безпеки об'єктів дипломатичного призначення та визначення сутності поняття «механізми державного управління забезпеченням безпеки об'єктів дипломатичного призначення в Україні в умовах кризових ситуацій» як сукупності заходів (правових, організаційних, превентивних тощо), виражених у прийнятих рішеннях, застосованих важелях, стимулах, методах, процесах, за допомогою яких уповноважені суб'єкти державного управління здійснюють вплив на сферу забезпечення безпеки об'єктів дипломатичного призначення з метою підтримання стану їх захищеності від несанкціонованих випадкових чи навмисних дій будь-яких осіб, від втручання в їх санкціоновану діяльність будь-яким способом або здійснення на неї протиправного впливу будь-яким способом під час війни, стихійного лиха або інших кризових ситуацій на таких об'єктах чи у безпосередній близькості від них;

– адаптація міжнародного досвіду у сфері забезпечення безпеки дипломатичних структур на основі дослідження окремих питань діяльності Генеральної Асамблеї ООН у сфері забезпечення безпеки об'єктів дипломатичного призначення, аналізу порушень конвенційних вимог щодо безпеки дипломатів в окремих країнах перебування, а також вивчення досвіду організації діяльності із забезпечення безпеки дипломатичних структур Сполучених Штатів Америки (США) як однієї з країн, система забезпечення безпеки об'єктів дипломатичного призначення, персоналу та вищих посадових осіб держави якої набула найбільшого розвитку та підтвердила свою ефективність на практиці.

Практичне значення одержаних результатів. Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що обґрунтовано теоретичні засади і розроблено практичні рекомендації щодо вирішення проблемних завдань функціонування і розвитку механізму державного управління забезпеченням безпеки об'єктів дипломатичного призначення в Україні. Основні теоретичні положення і висновки дисертаційної роботи були враховані та використовуються у практичній діяльності Департаменту оборонної, мобілізаційної роботи та взаємодії з правоохоронними органами Харківської обласної державної адміністрації (довідка про впровадження від 03.11.2020 № 01-12/1576). Результати дослідження прийняті до уваги і використовуються у службово-бойовій діяльності й індивідуальній та колективній професійній підготовці особового складу військової частини 3005 Східного оперативно-територіального об'єднання Національної гвардії України, яка, зокрема, виконує завдання з охорони дипломатичних представництв і консульських установ іноземних держав в Україні (Акт впровадження результатів дисертаційного дослідження від 28.10.2020).

Крім того, теоретичні положення і наукові результати дослідження використано у навчальному процесі, впроваджено у навчальний процес Національної академії Національної гвардії України на кафедрі тактико-спеціальної підготовки командно-штабного факультету під час підготовки курсантів за дисципліною «Службово-бойова діяльність підрозділів Національної

гвардії України» (Акт впровадження результатів дисертаційного дослідження від 11.11.2020). Результати дослідження також упроваджено в освітній процес Інституту Управління державної охорони України Київського національного університету імені Тараса Шевченка на другому магістерському рівні під час викладання дисциплін «Організація та забезпечення охорони об'єктів» та «Організація та забезпечення безпеки фізичних осіб» (Акт впровадження результатів дисертаційного дослідження від 16.11.2020).

Особистий внесок здобувача. Дисертаційна робота є завершеним самостійним науковим дослідженням, що містить авторське розуміння і визначення організаційно-правового механізму державного управління забезпеченням безпеки об'єктів дипломатичного призначення в Україні та шляхів його подальшого вдосконалення. Наукові результати і висновки, обґрунтовані та викладені у дисертації, одержані автором особисто. У наукових працях, опублікованих у співавторстві, внесок автора конкретизовано у списку опублікованих праць за темою дисертації.

Апробація результатів дослідження. Основні положення та результати дисертаційного дослідження були оприлюднені на таких науково-комунікативних заходах, як: п'ята Всеукраїнська науково-практична конференція «Спільні дії військових формувань і правоохоронних органів держави: проблеми та перспективи» (м. Одеса, 2018); Міжнародна науково-практична конференція «Правове регулювання суспільних відносин: актуальні проблеми та вимоги сьогодення» (м. Запоріжжя, 2020); Міжнародна науково-практична конференція «Спільні дії військових формувань і правоохоронних органів держави: проблеми та перспективи» (м. Одеса, 2020); Міжнародна наукова конференція «Криза сучасної системи безпеки: у пошуках нового міжнародного порядку» (м. Львів, 2020); Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні проблеми забезпечення національної безпеки держави» (м. Київ, 2020).

Публікації. Матеріали дисертаційної роботи викладено у 17 публікаціях, зокрема це: 7 статей (із них 6 – у вітчизняних наукових фахових виданнях з державного управління та 1 – у міжнародному спеціалізованому виданні за напрямком) та 5 статей – в інших наукових вітчизняних фахових виданнях, а також 5 тез доповідей у збірниках матеріалів наукових форумів. Сукупний обсяг публікацій складає 4,9 авт. арк.

Структуру роботи зумовили поставлені завдання. Дисертація складається з переліку умовних позначень, вступу, трьох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел і додатків. Повний обсяг роботи становить 216 с., із них 181 с. – основний текст. Дисертація містить 5 рисунків, 2 таблиці та 2 додатки. Список використаних джерел включає 216 найменувань, що розміщені на 25 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність вибраної теми; з'ясовано зв'язок дослідження з науковими програмами, планами, темами, визначено мету і завдання, об'єкт і предмет, методи дослідження. Розкрито наукову новизну та практичне значення одержаних результатів. Наведено відомості про апробацію і

впровадження результатів, структуру дисертації.

У **першому розділі** «Теоретичні засади державного управління забезпеченням безпеки об'єктів дипломатичного призначення в Україні» досліджено сутність, функції та завдання забезпечення безпеки об'єктів дипломатичного призначення; наведено основні поняття та визначення, які використовуються в цій сфері; вивчено сутність і роль державного регулювання забезпечення безпеки об'єктів дипломатичного призначення в Україні.

Узагальнено основні безпекові потреби об'єктів дипломатичного призначення іноземних держав, які розташовані на території України (рис. 1).

Рис. 1. Потреби забезпечення безпеки об'єктів дипломатичного призначення в країні перебування

Джерело: авторська розробка

Систематизовано основні поняття, такі, як сутність, функції та завдання забезпечення об'єктів дипломатичного призначення. Надано вичерпний перелік основних об'єктів дипломатичного призначення, стосовно до яких можуть здійснюватися заходи забезпечення безпеки (рис. 2).

ОБ'ЄКТИ ДИПЛОМАТИЧНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ	<i>Дипломатичне представництво (посольство, місія):</i> глава представництва; співробітники представництва; члени персоналу представництва; дипломатичний агент; члени адміністративно-технічного персоналу; члени обслуговуючого персоналу; приватний домашній робітник; приміщення представництва; архіви дипломатичного представництва; дипломатична пошта; дипломатичний кур'єр; транспорт дипломатичного представництва
	<i>Консульська установа (генеральне консульство, консульство, віце-консульство, консульське агентство):</i> глава консульської установи; консульська посадова особа; консульський службовець; робітник обслуговуючого персоналу; консульське приміщення; консульські архіви; транспорт консульської установи
	<i>Спеціальна місія:</i> глава спеціальної місії; представник посилаючої держави у спеціальній місії; члени персоналу спеціальної місії; члени дипломатичного персоналу; члени адміністративно-технічного персоналу; члени обслуговуючого персоналу; транспорт спеціальної місії
	Міжнародна організація універсального характеру
	Місце проживання (перебування) осіб дипломатичного представництва або консульської установи, представництва міжнародної організації в Україні
	Місце компактного перебування персоналу дипломатичного представництва або консульської установи, представництва міжнародної організації в Україні, а також місце розташування їх майна у разі евакуації
	Евакуаційна колона з персоналом та майном дипломатичного представництва або консульської установи, представництва міжнародної організації в Україні

Рис. 2. Перелік основних об'єктів дипломатичного призначення, стосовно до яких можуть здійснюватися заходи забезпечення безпеки

Джерело: авторська розробка

Установлено, що систему суб'єктів забезпечення безпеки об'єктів дипломатичного призначення іноземних держав, розташованих на території України, утворюють як вітчизняні органи державної влади, так і підрозділи внутрішньої охорони дипломатичної установи. До вітчизняних суб'єктів входять Міністерство закордонних справ, Служба безпеки України, Державна прикордонна служба, Національна поліція України, Національна гвардія України та інші. Сили внутрішньої охорони об'єктів можуть утворюватись відповідно до законодавства іноземних країн.

Доведено, що питання державного регулювання службово-бойової діяльності суб'єктів забезпечення безпеки об'єктів дипломатичного призначення в умовах кризових ситуацій пов'язані з визначенням форм, методів і способів охорони дипломатичних представництв в умовах дії правового режиму надзвичайного стану або у разі виникнення надзвичайних ситуацій, що створюють загрози безпеці таких об'єктів, потребують подальшого розвитку, конкретизації та систематизації. Метою такої діяльності має стати вдосконалення системи нормативно-правових приписів, спрямоване на деталізацію порядку, форм та способів дій системи військового управління як складової частини більш загальної системи державного управління.

У другому розділі *«Аналіз сучасного стану функціонування організаційно-правового механізму державного управління забезпеченням безпеки об'єктів дипломатичного призначення в Україні»* проведено аналіз правового забезпечення управління діяльністю у сфері безпеки об'єктів дипломатичного призначення в Україні, розглянуто організаційний механізм забезпечення безпеки об'єктів дипломатичного призначення в Україні та здійснено адаптацію міжнародного досвіду у сфері забезпечення безпеки дипломатичних структур.

Систематизовано нормативно-правові акти у сфері забезпечення безпеки об'єктів дипломатичного призначення в Україні, у тому числі в умовах кризових ситуацій. До основних міжнародних договорів віднесено Віденська конвенція про дипломатичні зносини 1961 р., Віденська конвенція про консульські зносини 1963 р., Віденська конвенція про запобігання та покарання злочинів проти осіб, які належать до персоналу дипломатичних місій 1973 р., Віденська конвенція про спеціальні місії 1969 р., Віденська конвенція про представництво держав у їхніх відносинах з міжнародними організаціями універсального характеру 1975 р., в яких встановлюються основоположні засади безпеки дипломатів, такі, як імунітет від обшуку, арешту, вилучення майна в порядку адміністративного забезпечення чи під час судового розгляду, обов'язок приймаючої держави захищати персонал дипломатичних місій, приміщення та інші матеріальні цінності. Систему національного законодавства, яке регулює зазначену сферу правовідносин, очолює Конституція України (ст. 64, п. 31 ст. 85, п. 19 ст. 92, п.п. 20, 21 ст. 106, п. 10 ст. 138), а також низка інших законодавчих актів, таких, як: закони України «Про правовий режим воєнного стану», «Про правовий режим надзвичайного стану», «Про зону надзвичайної екологічної ситуації», «Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи», «Кодекс цивільного захисту України», «Про Раду національної безпеки і оборони», «Про Національну поліцію», «Про Національну гвардію України», «Про службу безпеки України», «Про Збройні Сили України», «Про прокуратуру», «Про мобілізаційну підготовку і мобілізацію», «Про об'єкти підвищеної небезпеки», «Про боротьбу з тероризмом» та інші; відповідні Укази Президента, а також Постанови Кабінету Міністрів України, що регулюють питання, які виникають у зазначених умовах.

Установлено, що у розрізі організації службово-бойової діяльності підрозділів з охорони об'єктів дипломатичного призначення в умовах кризових ситуацій ще є прогалини. Вони полягають у наявності не остаточно вирішених

організаційних питань, пов'язаних із здійсненням евакуаційних заходів дипломатичного персоналу, забезпеченням охорони місць його компактного розташування, супроводженням евакуаційних колон з небезпечних районів до місць тимчасового перебування тощо.

Проведено аналіз окремих кризових ситуацій, які виникали поблизу об'єктів дипломатичного призначення, розташованих в Україні, і які були наслідком протестних акцій активно налаштованих громадян України. Встановлено спільні ознаки таких акцій, етапи їх проведення, характерні риси. Загалом, акції можна поділити на чотири етапи залежно від характеру дій мітингувальників. *Перший етап* – організаційний, охоплює розроблення замислу акції, визначення основного складу учасників та їх оповіщення, збір та оснащення, інструктаж, проведення режимних заходів на території, що прилягає до об'єкта впливу. Визначення прогнозованої кількості учасників акції та відстеження динаміки збільшення або зменшення їх чисельності також мають входити в коло завдань правоохоронців. *Другий є етапом* несилового психологічного впливу. Зазвичай він характеризується застосуванням з боку протестувальників несилових методів впливу. Реакція сил безпеки повинна бути законною, своєчасною, достатньою й ефективною. Насамперед вона повинна мати превентивний характер. *Третій* – це етап силового впливу. Він може характеризуватися наявністю різного роду силових дій з боку учасників. Крайньою формою силового впливу може бути застосування зброї. *Четвертий етап* – завершальний, характеризується зменшенням інтенсивності акції, кількості її учасників та загального напруження.

Проаналізовано міжнародний досвід у сфері забезпечення безпеки дипломатичних структур. На підставі дослідження окремих питань діяльності Генеральної Асамблеї ООН проведено аналіз численних порушень конвенційних вимог щодо безпеки дипломатів в окремих країнах перебування. Вивчено досвід організації діяльності із забезпечення безпеки дипломатичних структур Сполучених Штатів Америки як однієї з країн, що мають найбільш розвинуті системи забезпечення безпеки об'єктів дипломатичного призначення, персоналу та вищих посадових осіб держави.

Установлено, що державним органом США, який вирішує питання дипломатичної безпеки на території держави і за кордоном, є Бюро Дипломатичної Безпеки. Структурно Бюро входить до складу Державного департаменту США – міністерства закордонних справ США, очолюваного Державним секретарем. Основними обов'язками з безпеки, що є перспективними для впровадження у діяльність суб'єктів забезпечення об'єктів дипломатичного призначення, є: охоронні та захисні операції; розроблення і впровадження необхідних засобів зв'язку, систем комп'ютерної та інформаційної безпеки; кризове планування; проведення розслідувань, що стосуються захисту іноземних посадових осіб, дипломатичного персоналу та іноземних представництв, безпеки співробітників, інших розслідувань; виконання програми винагороди за надання інформації про міжнародний тероризм; розроблення і координація планування боротьби з тероризмом; планування дій у надзвичайних ситуаціях; розроблення програм аналізу загроз; взаємодія з іншими агентствами; розроблення і впровадження програм технічної та фізичної безпеки, у тому числі пов'язаних з

безпекою будівництва, радіозв'язку та безпекою персоналу, комп'ютерною безпекою, а також дослідницьких програм, необхідних для розробки таких заходів.

У **третьому розділі** *«Напрями удосконалення організаційно-правового механізму державного управління забезпеченням безпеки об'єктів дипломатичного призначення в Україні»* розкрито особливості підготовки організаційної складової системи забезпечення безпеки об'єктів дипломатичного призначення в Україні, аргументовано реалізацію заходів організаційно-правового механізму забезпечення безпеки об'єктів дипломатичного призначення у місцях компактного перебування дипломатичного персоналу у разі виникнення загроз та обґрунтовано стратегічні напрями розвитку організаційно-правового механізму забезпечення безпеки дипломатичних структур в Україні.

Установлено, що підготовка організаційної складової забезпечення безпеки об'єктів дипломатичного призначення повинна бути спрямована насамперед на своєчасне планування дій підрозділів у різних умовах обстановки на визначених об'єктах дипломатичного призначення; планування й узгодження порядку взаємодії між різними суб'єктами сектору безпеки держави, які забезпечують безпеку таких об'єктів; всебічну підготовку сил і засобів, які, ймовірно, будуть залучатися до виконання таких завдань.

Під час підготовки організаційної складової та розрахунку сил і засобів, необхідних для виконання завдань, які є предметом дослідження, суб'єкт прийняття рішення повинен провести збирання, аналіз й оцінювання даних з подальшим прийняттям управлінських рішень. Визначено складові процесу прийняття таких рішень, основними серед яких є: отримання вхідних параметрів; вибір ефективних способів організації охорони об'єкта; вибір і визначення порядку розміщення сил і засобів; визначення складу сил і засобів взаємодіючих підрозділів (структур); вибір й узгодження способів та порядку взаємодії з іншими уповноваженими суб'єктами; проведення розрахунку необхідної чисельності особового складу для здійснення охорони; проведення розрахунку необхідної кількості транспортних, спеціальних автомобілів та визначення їх параметрів; організація зв'язку під час виконання завдань; організація всебічного технічного і тилового забезпечення; необхідність виклику додаткових підрозділів.

Запропоновано варіант організації системи забезпечення безпеки стаціонарного об'єкта дипломатичного призначення в умовах кризових ситуацій у відриві від пункту постійної дислокації військової частини. Він передбачає групування особового складу залежно від функціональної належності. Також пропонується орієнтовний порядок розрахунку кількості сил підрозділу охорони. Застосування цих пропозицій спрямоване на підвищення ефективності організаційної складової забезпечення безпеки об'єктів дипломатичного призначення в Україні під час реалізації відповідних заходів.

Досліджено сутність і роль державного управління забезпеченням безпеки об'єктів дипломатичного призначення в Україні в умовах кризових ситуацій та організаційно-правовий механізм державного управління у сфері забезпечення безпеки об'єктів дипломатичного призначення. Реалізацією заходів організаційно-правового механізму державного управління забезпеченням безпеки об'єктів

дипломатичного призначення у разі виникнення загроз запропоновано функціональну модель механізмів державного управління системою забезпечення безпеки об'єктів дипломатичного призначення, у тому числі й в умовах кризових ситуацій (див. рис. 3).

Рис. 3. Функціональна модель механізмів державного управління системою забезпечення безпеки об'єктів дипломатичного призначення, у тому числі і в умовах кризових ситуацій

Джерело: авторська розробка

До основних стратегічних напрямів розвитку й удосконалення організаційно-правового механізму забезпечення безпеки дипломатичних структур в Україні в умовах кризових ситуацій запропоновано включити: розроблення довготривалих стратегій (концепцій) розвитку складових сектору безпеки і оборони України; подальше впровадження й удосконалення системи стратегічного планування розвитку суб'єктів забезпечення безпеки об'єктів дипломатичного призначення на основі їх спроможностей; впровадження універсальних протоколів реагування на кризові ситуації поблизу об'єктів дипломатичного призначення та відновлення з урахуванням рекомендацій країн-партнерів Європейського Союзу та НАТО; забезпечення прийняття участі у процесах стратегічного планування розвитку складових сектору безпеки і оборони та ін.

ВИСНОВКИ

У дисертаційній роботі запропоновано розв'язання актуального для науки державного управління у сфері державної безпеки та охорони громадського порядку прикладного завдання, пов'язаного з обґрунтуванням теоретичних засад та розробленням практичних рекомендацій щодо функціонування і розвитку організаційно-правового механізму державного управління забезпеченням безпеки об'єктів дипломатичного призначення в Україні.

Реалізована мета і поставлені завдання дають підстави зробити висновки та сформулювати такі практичні рекомендації.

1. Визначено основні дефініції понятійно-термінологічного апарату організаційно-правового механізму державного управління забезпеченням безпеки об'єктів дипломатичного призначення в Україні. Узагальнено основні завдання, пов'язані із забезпеченням безпеки об'єктів дипломатичного призначення іноземних держав в країні перебування. Зазначено, що проблематика вдосконалення організаційно-правового механізму державного управління забезпеченням безпеки об'єктів дипломатичного призначення в Україні вирішується зазвичай без їх науково-теоретичного забезпечення. Тому для підвищення ефективності такої діяльності необхідно працювати над розробкою науково обґрунтованих пропозицій та практичних рекомендацій щодо прийняття управлінських рішень суб'єктами сектору безпеки, які залучаються до реалізації цих завдань.

2. Питання державного управління суб'єктами забезпечення безпеки об'єктів дипломатичного призначення пов'язані з визначенням форм, методів та способів охорони дипломатичних представництв в умовах дії правового режиму надзвичайного стану або у разі виникнення надзвичайних ситуацій, які створюють загрози безпеці таких об'єктів. Суб'єктом управління в зазначеній сфері є держава в особі її уповноважених органів та осіб, які складають упорядковану, ієрархічно побудовану систему і наділені чітко визначеними правами, обов'язками та повноваженнями, що спрямовані на здійснення цілеспрямованого владно-розпорядчого впливу на об'єкт управління. Об'єктами державного управління у цій сфері виступають громадяни, підприємства, установи, організації, засоби

масової інформації, громадські організації, органи місцевого самоврядування, інші. Засобом реалізації функцій держави у цій сфері є організаційно-правовий механізм державного управління забезпеченням безпеки об'єктів дипломатичного призначення в Україні.

3. Зазначено й охарактеризовано основні риси нормативно-правового забезпечення діяльності, пов'язаної з функціонуванням організаційно-правового механізму державного управління забезпеченням безпеки об'єктів дипломатичного призначення в Україні. Систематизовано нормативно-правові акти у сфері забезпечення безпеки об'єктів дипломатичного призначення в Україні в умовах кризових ситуацій. Окреслено напрями його вдосконалення. Метою такої діяльності повинно стати вдосконалення системи нормативно-правових приписів, спрямоване на деталізацію порядку, форм та способів дій системи військового управління як складової частини більш загальної системи державного управління.

4. Оцінено стан функціонування організаційного механізму забезпечення безпеки об'єктів дипломатичного призначення в Україні в умовах кризових ситуацій. Установлено, що в умовах загострення міждержавних відносин та суспільно-політичних відносин між різними політичними силами всередині держав дипломатичний корпус виконує важливі функції зі стабілізації ситуації. Така діяльність насамперед потребує створення урядом держави перебування необхідних безпекових умов для діяльності дипломатичних місій. Проведення поблизу дипломатичних місій неконтрольованих протестних акцій створює потенційну загрозу виникнення кризової ситуації. Ці обставини потребують від керівництва сил безпеки, які залучаються до охорони дипломатичних представництв, удосконалювати організаційні механізми своєї діяльності. Запропоновані елементи такого механізму покликані забезпечити досягнення основної мети – створення надійної, своєчасної та достатньої системи заходів, спрямованих на забезпечення безпеки об'єктів дипломатичного призначення в різних умовах суспільно-політичної обстановки у державі перебування, у тому числі й під час виникнення кризових ситуацій.

5. Установлено, що питання забезпечення безпеки дипломатичних структур та персоналу перебуває в процесі постійного розвитку. Різні країни світу створюють власні організаційно-правові механізми для надійного забезпечення безпеки таких об'єктів, виходячи з існуючих національних принципів здійснення правоохоронної діяльності, національних інтересів та досвіду в цій сфері. ООН здійснює постійний моніторинг стану справ, які є предметом цього розгляду. Метою такого збирання й аналізу інформації є узагальнення досвіду держав, вирішення конфліктних ситуацій мирним шляхом, розроблення пропозицій щодо підвищення рівня виконання державами конвенційних зобов'язань у сфері дипломатичної безпеки. Світовий досвід організації системи забезпечення безпеки дипломатичних місій переконує, що вона реалізується завдяки створенню і забезпеченню належного функціонування складного, багаторівневого механізму державних органів та їх складових частин. Така діяльність, з одного боку, ґрунтується на розподілі функцій та завдань між різними структурними підрозділами апарату державного управління з метою їх деталізації. З іншого ж боку, вона організовується, координується та контролюється центральним органом

державної влади як єдиним центром формування державної політики у цій сфері.

6. Обґрунтовано організаційну складову системи забезпечення безпеки об'єктів дипломатичного призначення в умовах кризових ситуацій. Організаційний механізм має містити: бойовий порядок сил забезпечення безпеки; засоби облаштування території місця розташування об'єкту охорони та місця побудови бойового порядку; систему застосування спеціальних і підручних засобів, спеціальної техніки; систему загороджень; систему спостереження; систему загального управління структурними складовими сил безпеки держави, які можуть бути залучені до забезпечення безпеки об'єктів дипломатичного призначення.

7. Сформовано і запропоновано стратегічні напрями розвитку і вдосконалення організаційно-правового механізму державного управління забезпеченням безпеки дипломатичних структур в Україні. Зазначено про доцільність подальшого впровадження та вдосконалення системи стратегічного планування розвитку суб'єктів забезпечення безпеки об'єктів дипломатичного призначення на основі їх спроможностей і впровадження універсальних протоколів реагування на кризові ситуації поблизу об'єктів дипломатичного призначення та відновлення з урахуванням рекомендацій країн-партнерів Європейського Союзу та НАТО. Необхідним також є забезпечення взяття участі у процесах стратегічного планування розвитку складових сектору безпеки і оборони, які не є центральними органами виконавчої влади, але наділені певною самостійністю під час планування і здійснення діяльності, пов'язаної із забезпеченням безпеки визначених об'єктів (наприклад, Національна гвардія України в особі Головного управління НГУ).

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті у наукових фахових виданнях з державного управління:

1. Волков І. М. Сутність та роль державного регулювання забезпечення безпеки об'єктів дипломатичного призначення в Україні в умовах кризових ситуацій. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2017. № 10. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua>.

2. Волков І. М. Охорона дипломатичних представництв підрозділами Національної гвардії України: напрями вдосконалення організаційно-правового механізму державного регулювання. *Чесць і закон*. 2020. № 2 (73). С. 92–98.

3. Волков І. М. Реалізація заходів організаційно-правового механізму забезпечення безпеки об'єктів дипломатичного призначення іноземних держав в Україні в умовах кризових ситуацій. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 17-18. С. 129–136.

4. Волков І. М. Міжнародний досвід у сфері забезпечення безпеки дипломатичних структур: аналіз організаційно-правового механізму. *Чесць і закон*. 2020. №3 (74). С. 58–65.

5. Бєлай С. В., Волков І. М. Стратегічні напрями удосконалення організаційно-правового механізму забезпечення безпеки дипломатичних

структур в Україні в умовах кризових ситуацій. *Вісник Національного університету цивільного захисту України*. 2020. № 2 (13). С. 514–528.

Особистий внесок автора: досліджено наукові підходи до визначення поняття «стратегічне планування» і сформовано стратегічні напрями вдосконалення організаційно-правового механізму державного управління забезпеченням безпеки дипломатичних структур в Україні.

6. Волков І. М., Бєлай С. В. Функціональна модель механізмів державного управління системою забезпечення безпеки об'єктів дипломатичного призначення. *Чесць і закон*. 2020. № 4 (75). С. 39–48.

Особистий внесок автора: розроблено функціональну модель механізмів державного управління системою забезпечення безпеки об'єктів дипломатичного призначення в Україні.

Статті у міжнародних виданнях за напрямком дослідження:

7. Volkov, Ihor Organizational mechanism for ensuring the security of facilities of diplomatic purpose of foreign states in Ukraine in conditions of crisis. *East Journal of Security Studies*. 2019. T. 4 Vol. 1. Pp. 223–238.

Статті в інших фахових наукових виданнях:

8. Волков І. М., Перепадя В. І. Актуальні питання правового регулювання процесу виконання Національною гвардією України завдань з охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки під час масових заходів та у ході припинення масових заворушень. *Чесць і закон*. 2018. № 4 (67). С. 103–109.

Особистий внесок автора: проведено аналіз зарубіжного досвіду та чинних нормативно-правових актів України у сфері виконання Національною гвардією України завдань під час виникнення кризових ситуацій соціального характеру.

9. Волков І. М., Сутюшев Т. А. Організація системи охорони об'єктів дипломатичного призначення в умовах виникнення загроз їх безпеці. *Наука і техніка Повітряних Сил Збройних Сил України*. 2019. № 2 (35). С. 163–170.

Особистий внесок автора: розроблено варіант організації системи забезпечення безпеки стаціонарного об'єкту дипломатичного призначення в умовах кризових ситуацій.

10. Сутюшев Т. А., Волков І. М. Спосіб переходу від охорони місць компактного перебування дипломатичного персоналу до евакуації у разі реалізації загроз його безпеці. *Збірник наукових праць Харківського Національного університету Повітряних Сил*. 2019. № 2 (60). С. 159–164.

Особистий внесок автора: запропоновано спосіб реалізації організаційного механізму забезпечення безпеки об'єкту дипломатичного призначення під час переходу від охорони місця його перебування до евакуації.

11. Волков І. М., Перепадя В. І. Аналіз наукових підходів до визначення поняття правового захисту в контексті службової діяльності військовослужбовців Національної гвардії України. *Чесць і закон*. 2019. № 2 (69). С. 79–86.

Особистий внесок автора: проведено аналіз наукових підходів до визначення поняття «правовий захист» під час виконання службових завдань в умовах кризових ситуацій соціального характеру.

12. Волков І. М., Олещенко О. А., Перепадя В. І. Правове регулювання діяльності Національної гвардії України при створенні військового командування в умовах надзвичайного стану. *Чесць і закон*. 2019. № 3 (70). С. 76–84.

Особистий внесок автора: проведено аналіз нормативно-правових актів, які регулюють діяльність Національної гвардії України у взаємодії з іншими складовими сектору безпеки і оборони держави; викладено пропозиції з удосконалення нормативного регулювання такої діяльності.

Інші публікації апробаційного характеру (тези доповідей):

13. Волков І. М. Охорона дипломатичних представництв підрозділами НГУ: нормативне регулювання та напрями його вдосконалення. *Спільні дії військових формувань і правоохоронних органів держави: проблеми та перспективи* : зб. тез доп. п'ятої Всеукр. наук.-практ. конф., м. Одеса, 13-14 верес. 2018 р. Одеса : Військова академія (м. Одеса), 2018. С. 27, 28.

14. Волков І. М. Правове регулювання забезпечення безпеки об'єктів дипломатичного призначення іноземних держав в Україні в умовах кризових ситуацій. *Правове регулювання суспільних відносин: актуальні проблеми та вимоги сьогодення* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 24-25 листоп. 2020 р. Запоріжжя : Запорізька міська ГО «Істина», 2020. С. 52–55.

15. Волков І. М. Особливості підготовки організаційної складової забезпечення безпеки об'єктів дипломатичного призначення в Україні в умовах кризових ситуацій. *Спільні дії військових формувань і правоохоронних органів держави: проблеми та перспективи* : зб. тез доп. Міжнар. наук.-практ. конф., м. Одеса, 10-11 верес. 2020 р. Одеса : Військова академія (м. Одеса), 2020. С. 140–141.

16. Белай С. В., Волков І. М. Сутність, функції та завдання забезпечення безпеки об'єктів дипломатичного призначення в загальній системі національної безпеки держави. *Криза сучасної системи безпеки: у пошуках нового міжнародного порядку* : матеріали Міжнар. наук. конф., м. Львів, 25 верес. 2020 р. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. С. 12–16.

Особистий внесок автора: проведено узагальнення сутності, функцій та основних завдань, які є складовою частиною організаційно-правового механізму державного управління у сфері забезпечення безпеки об'єктів дипломатичного призначення іноземних держав.

17. Белай С. В., Волков І. М. Забезпечення безпеки дипломатичних структур в Україні в умовах кризових ситуацій: пошук стратегічних напрямів удосконалення організаційно-правового механізму. *Сучасні проблеми забезпечення національної безпеки держави* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 26 листоп. 2020 р. Київ : Ін-т УДО України Київського національного університету імені Тараса Шевченка, 2020. С. 143–145.

Особистий внесок автора: проведено апробацію напрямів удосконалення

організаційно-правового механізму державного управління забезпеченням безпеки об'єктів дипломатичного призначення іноземних держав, розташованих в Україні.

АНОТАЦІЯ

Волков І. М. Організаційно-правовий механізм державного управління забезпеченням безпеки об'єктів дипломатичного призначення в Україні. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.05 – державне управління у сфері державної безпеки та охорони громадського порядку. Національний університет цивільного захисту України, Харків, 2021.

У дисертаційній роботі вирішено важливе й актуальне науково-прикладне завдання, яке полягає у науковому обґрунтуванні теоретичних засад і розробленні практичних рекомендацій щодо вдосконалення організаційно-правового механізму державного управління забезпеченням безпеки об'єктів дипломатичного призначення іноземних держав в Україні.

Проведено узагальнення основних потреб безпеки об'єктів дипломатичного призначення іноземних держав, які розташовані на території України. На підставі дослідження окремих питань діяльності Генеральної Асамблеї ООН здійснено аналіз численних порушень конвенційних вимог щодо безпеки дипломатів в окремих країнах перебування. Встановлено основні ризики для безпеки таких об'єктів. Вивчено досвід організації діяльності із забезпечення безпеки дипломатичних структур США як однієї з країн, що мають найбільш розвинуті системи забезпечення безпеки об'єктів дипломатичного призначення, персоналу та вищих посадових осіб держави.

Запропоновано заходи з підвищення ефективності підготовки організаційної складової забезпечення безпеки об'єктів дипломатичного призначення в Україні в умовах кризових ситуацій. Визначено складові процесу прийняття управлінських рішень у сфері забезпечення безпеки об'єктів дипломатичного призначення. Сформульовано й обґрунтовано окремі стратегічні напрями розвитку організаційно-правового механізму державного управління забезпеченням безпеки об'єктів дипломатичного призначення в Україні.

Ключові слова: державне управління, механізм державного управління, правовий режим, надзвичайний стан, кризова ситуація, службово-бойова діяльність, охорона, дипломатичні представництва, консульські установи, забезпечення безпеки, сектор безпеки і оборони.

АННОТАЦИЯ

Волков И. Н. Организационно-правовой механизм государственного управления обеспечением безопасности объектов дипломатического назначения в Украине. – Квалификационный научный труд на правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата наук государственного управления по специальности 25.00.05 – государственное управление в сфере государственной безопасности и охраны общественного порядка. Национальный университет гражданской защиты Украины, Харьков, 2021.

В диссертационной работе решена важная и актуальная научно-прикладная задача, которая заключается в научном обосновании теоретических основ и разработке практических рекомендаций по совершенствованию организационно-правового механизма государственного управления обеспечением безопасности объектов дипломатического назначения иностранных государств в Украине.

Определены основные дефиниции понятийно-терминологического аппарата организационно-правового механизма государственного управления обеспечением безопасности объектов дипломатического назначения в Украине. Обобщены основные задачи, связанные с обеспечением безопасности объектов дипломатического назначения иностранных государств в стране пребывания. Отмечено, что проблематика совершенствования организационно-правового механизма государственного управления обеспечением безопасности объектов дипломатического назначения в Украине решается, как правило, без их научно-теоретического обеспечения.

Охарактеризованы основные черты нормативно-правового обеспечения деятельности, связанной с функционированием организационно-правового механизма государственного управления обеспечением безопасности объектов дипломатического назначения в Украине. Систематизированы нормативно-правовые акты в сфере обеспечения безопасности объектов дипломатического назначения в Украине в условиях кризисных ситуаций. Обозначены направления его совершенствования.

Оценено состояние функционирования организационного механизма государственного управления обеспечением безопасности объектов дипломатического назначения в Украине. Установлено, что в условиях обострения межгосударственных отношений и общественно-политических отношений между различными политическими силами внутри государств дипломатический корпус выполняет важные функции по стабилизации ситуации. Такая деятельность, прежде всего, требует создания правительством государства безопасных условий для функционирования дипломатических миссий.

Установлено, что обеспечение безопасности дипломатических структур и персонала находится в процессе постоянного развития. Разные страны мира создают собственные организационно-правовые механизмы для надежного обеспечения безопасности таких объектов, исходя из существующих национальных принципов осуществления правоохранительной деятельности и опыта в этой сфере. ООН осуществляет постоянный мониторинг состояния дел в этой сфере.

В ходе исследования обоснована организационная составляющая системы обеспечения безопасности объектов дипломатического назначения в условиях кризисных ситуаций. Организационный механизм должен включать себя: боевой порядок сил обеспечения безопасности; средства обустройства территории места расположения объекта охраны и места построения боевого порядка; систему применения специальных и подручных средств, специальной техники; систему заграждений; систему наблюдения; систему общего управления структурными составляющими сил безопасности государства, которые могут быть привлечены к обеспечению безопасности объектов дипломатического назначения.

Сформированы стратегические направления развития и совершенствования организационно-правового механизма государственного управления обеспечением безопасности дипломатических структур в Украине. Указано о целесообразности дальнейшего внедрения и совершенствования системы стратегического планирования развития субъектов обеспечения безопасности объектов дипломатического назначения.

Ключевые слова: государственное управление, механизм государственного управления, правовой режим, чрезвычайное положение, кризисная ситуация, служебно-боевая деятельность, дипломатические представительства, консульские учреждения, охрана, обеспечение безопасности, сектор безопасности и обороны.

SUMMARY

Volkov, I. Organizational and legal mechanism of state governance for security of diplomatic objects in Ukraine. – Qualifying scientific work as a manuscript.

The dissertation for the degree of candidate of sciences of public administration in the specialty 25.00.05 – Public Administration of State Security and Enforcement of Public Order. National University of Civil Protection of Ukraine, Kharkov, 2021.

The dissertation research solves an important and relevant scientific and applied problem, which is to scientifically substantiate the theoretical foundations and develop practical recommendations for improving the organizational and legal mechanism for ensuring the security of foreign diplomatic missions in Ukraine.

The basic security needs of diplomatic facilities of foreign states located on the territory of Ukraine have been generalized. Based on a study of certain issues of the UN General Assembly, an analysis of numerous violations of the convention requirements for the security of diplomats in individual host countries. The main risks to the security of such facilities have been identified. The experience of organizing activities to ensure the security of US diplomatic structures, as one of the countries with the most developed security systems for diplomatic facilities, personnel and senior government officials.

Measures to increase the efficiency of preparation of the organizational component of ensuring the security of diplomatic facilities in Ukraine in crisis situations are proposed. The components of the process of making managerial decisions in the field of security of diplomatic facilities are determined. Some strategic directions of development of the organizational and legal mechanism of safety of objects of diplomatic appointment in the conditions of crisis situations are formulated and substantiated.

Keywords: public administration, public administration mechanism, legal regime, state of emergency, crisis situation, service and combat activities, security, diplomatic missions, consular offices, security and defense sector.

Відповідальний за випуск *Белай Сергій Вікторович*

Підписано до друку 10.02. 2021 р.
Формат 60х84 1/16. Обл.-вид. арк. 0,9.
Гарнітура Таймс. Тираж 100 прим.

Віддруковано з оригінал-макета в друкарні ФОП Леонов Д.С.
61023, м. Харків, вул. Весніна, 12, тел. (057) 717-28-80.